

Posudek na diplomovou práci Lucie Bucharové „Bezdomovci – svébytná součást života společnosti“

Předkládaná diplomová práce prostřednictvím různých teorií či tezí a empirických dat představuje bezdomovce v jejich opravdu každodenním životě – tento přístup se mi zdá jednak nosný, jednak příjemně posunutý od dnes již určitého stereotypu „definice, klasifikace, příčiny, odsudek veřejnosti“ (tyto body jsou, samozřejmě, v dané práci rovněž obsaženy - bez nich nelze o bezdomovcích pojednávat, ale text se tím nevyčerpává). Práce má logickou strukturu s „pozitivně naladěným“ vyústěním v přehled možných variant pomoci. Kladně na textu v celkovém pohledu hodnotím zdůraznění variantnosti v mnoha ohledech: různá podoba bezdomovství, různé typy bezdomovců, různé vnímání bezdomovství, různé příčiny, různé důsledky, různé existující i žádoucí postupy pomoci (nechci říkat přímo řešení), různé pohledy různých zúčastněných stran – to vše je postaveno proti „mono“: monokauzalitě, stereotypu představy bezdomovce, vládě jednoho způsobu pomoci apod. Práce je psaná čtivě a srozumitelně a prostřednictvím konkrétních příběhů a autentických výpovědí bezdomovců získává určitou působivou bezprostřednost (zároveň je tato bezprostřednost svým způsobem vyvažována různými sociologickými, i dílčími tezemi, takže rozhodně nemá charakter - dejme tomu - publicistický).

Moje hlavní připomínka jen částečně spadá na vrub diplomantky – opravdu nebylo možné najít novější data? Empirická data z práce Hradeckých z r. 1995, na kterou se autorka velice často odvolává, jsou přece jen 12 a více let stará, od té doby se leccos změnilo (a to nejen „plynulým“ vývojem, ale v mnoha ohledech i rychleji – vývoj bezdomovství je obdobně jako u některých jiných sociálních fenoménů u nás v posledních téměř 20 letech akcelerovaný, zkondenzovaný do kratších časových úseků než je tomu např. v jiných zemích stále ještě tzv. západní Evropy). Je mi jasné, že konkrétních výzkumů bezdomovců je málo, nicméně si myslím, že k některým problémům souvisejícím s bezdomovci spíše okrajově bylo možné najít čerstvější data v jiných zdrojích (např. str. 23: údaje o neobydlených bytech by se měly najít přinejmenším v materiálech ze Sčítání lidu), a dále se mi zdají možná nevyužitá jiná diplomová práce, i když výzkumy v nich jsou spíše „výzkumky“ (mimořádně, proč diplomantka v seznamu literatury neuvedla ani jednu závěrečnou studentskou práci, ačkoli konstatuje, že jich už bylo napsáno hodně?). Do diskuze při obhajobě v této souvislosti navrhuji, aby se diplomantka pokusila odhadnout, v čem se asi nejvíce objektivní i subjektivní situace bezdomovců změnila od poloviny 90. let (tj. od doby „klasické“ práce Hradeckých o bezdomovcích).

Další moje připomínka se týká „řemesla“ sociologické práce, a to konkrétně práce s citacemi a odkazy na literaturu: některé citace (v uvozovkách) zcela postrádají jakýkoli odkaz na zdroj informací, případně je tento zdroj uvedený neúplně – týká se to zpravidla výroků bezdomovců, ale objevuje se to i v jiných souvislostech (str. 9: jaký byla původní práce Lewise, str. 20: přednáška není uvedena v seznamu literatury, str. 6/7: chybí odkaz na zdroj klasifikace, aj.). K této „dimenzi“ diplomové práce patří i občasné chyby v interpunkci (chronicky bez čárky před „a to“), chybějící formální označení tabulek (např. str. 7 a 8), zbytečné údaje o vlastním překladu (např. str. 1 a další), zbytečná velká písmena zejména v sousloví Česká Republika (i Velký Sociologický Slovník).

Poslední dva typy výtek sice poněkud „kalí“ můj pohled na diplomovou práci, nicméně její celkové hodnocení nemůže být jiné než kladné, jak ostatně vyplývá v konkrétnostech z prvního odstavce posudku. Práci jednoznačně doporučuji k obhajobě s předběžnou klasifikací velmi dobře.

Praha, 26.5.2007

PhDr. Jana Duffková, CSc.

